

Ketevan Elashvili

ქეთევან ელაშვილი

Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

შოთა რუსთაველის სახელობის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი

Georgia, Tbilisi

საქართველო, თბილისი

**The Artistic Haze of Social Realism
(Konstantine Gamsakhurdia's "Father of the People ")**

**სოცრეალიზმის მხატვრული ბურუსი
(კონსტანტინე გამსახურდიას „ბელადი“)**

In 1937-1939 Konstantine Gamsakhurdia was ordered to create an artistic trilogy depicting the biography of Stalin by Lavrenti Beria.

Konstantine Gamsakhurdia chose the period of the boyhood and adolescence of the leader's biography, and created a "romantic dreamer and rebel". He omitted all the characteristic features that ultimately make him a "correct cult personality".

Konstantine Gamsakhurdia deliberately stopped his attention on Stalin, who was still named Soso Dzhughashvili, in order to somehow separate him from the total cult magic of the leader.

Keywords: Social Realism, Father of the People, "Bellad", Konstantine Gamsakhurdia, Totalitarian Regime

საკვანძო სიტყვები: სოციალისტური რეალიზმი, ხალხის მამა, „ბელადი“, კონსტანტინე გამსახურდია, ტოტალიტარული რეჟიმი

„ჩვენთვის სულ ერთია რა ფერისაა საქართველო,
ჩვენ ვემსახურებით მას“.

(კონსტანტინე გამსახურდია)

საქართველოში ბოლშევიზმის ზეობის ყველაზე საბედისწერო პერიოდში, მეოცე საუკუნის 30-იან წლებში, პრაქტიკულად არ დარჩენილა მწერალი, რაიმე ფორმით „ხარკი“ რომ არ გაეღოს „წითელი მინოტავრისათვის“. მათ შორის აღმოჩნდა კონსტანტინე გამსახურდიაც, რომელსაც ლავრენტი ბერიას უშუალო განკარგულებით, 1937-1939 წლებში, დაუკვეთეს სტალინის ბიოგრაფიის ამსახველი მხატვრული ტრილოგია შეექმნა.

არადა, თავად კონსტანტინე გამსახურდია სრულიად განსხვავებულად მოგვითხრობს ამის შესახებ: „როცა „მთვარის მოტაცება“ მოვათავე ერთი უცნობი მკითხველი გამომესაუბრა ქუჩაში. მითხრა: აკაკი, ვაჟა და ილია მუდამ სტიროდნენ, შენი გმირებიც განწირულნი იღუპებიან, მოდი დაგვიხატე გამარჯვებული გმირები, ისეთნი, რომელთაგან ბრძოლა და გაუტეხელობა ისწავლონ ჩვენმა შვილებმა. მაშინ განვიზრახე ეს წიგნი. სტალინის თემა უდიდესია საბჭოთა ლიტერატურის თემატიკაში. მე ვერ ვბედავდი ამ საქმის დაწყებას. მერე, ის იყო, ჩვენი კულტურის გულისხმიერი

მესვეური ამხანაგი ლავრენტი ბერია დამეხმარა და გამაბედვინა, ამ ფრიად საპასუხისმგებლო საქმიანობისათვის ხელი მომეკიდა“* (ბაქრაძე, 2004, გვ. 360).

„სოცრეალიზმის მარწუხებში“ მომწეცდებულმა ავტორმა, რომლის ორი ძმა უკვე დახვრეტილი იყო, მეტად თავისებური გამოსავალი იპოვა; მან თავდაპირველად საკუთარი შემოქმედებითი ნება დააფიქსირა – დაწერა რა ჯერ „ხოგაის მინდია“, შემდეგ კი – „დიდოსტატის მარჯვენა“ და მხოლოდ მერე და მიუბრუნდა ტრილოგიას. აღსანიშნავია, რომ „დაკვეთა“ სრულად არ შესრულდა – ავტორმა პირველი წიგნის** დაწერა შეძლო („ბელადი“, პირველი წიგნი, „სახელგამი“, 1939 წ.), თუმცადა, მისდა ბედად, ამ „სიზარმაცეს“ საბედისწერო შედეგი არ მოჰყოლია...

ბუნებრივია, ტოტალიტარული იდეოლოგიიდან გამომდინარე, ამ ნაწარმოების რეალური შეფასება არ მოხერხდა და რამდენიმე ეტაპად გამართული განხილვა-დისპუტი ცრუ პათეტიკის ფორმატში წარიმართა; „მწერალთა კავშირში სასწრაფოდ დაინიშნა დისპუტი. იგი მოეწყო 1940 წლის 7-9 იანვარს. მოხსენებით გამოვიდა დიმიტრი ბენაშვილი, რომელიც დიდ პროპაგანდას უწევდა მწერალს. კამათში მონაწილეობდნენ პავლე ინგოროყვა, სერგო კლდიაშვილი, ლევან ასათიანი, დავით სულიაშვილი, სიმონ ჩიქოვანი, ალიო ადამია, ბესო ჟღენტი. წიგნს საუკეთესო შეფასება მიეცა. იდეურ საკითხებზე არ შედაგვიან. გამოთქვეს ცალკეული, არაარსებითი შენიშვნები. მაგრამ გამომსვლელთა სიტყვებს აკლდა მგზნებარე პათოსი, თითქოს ყველა სავალდებულო რიტუალს ასრულებდა. ბოლოს სიტყვა წარმოთქვა კონსტანტინემ. 14 იანვარს დისპუტი ვრცლად გააშუქა „ლიტერატურულმა საქართველომ“... 9 მაისს ესტაფეტა უნივერსიტეტს გადაეცა... მომხსენებელი აქაც დიმიტრი ბენაშვილი იყო. სიტყვით გამოვიდნენ და გულთბილად ისაუბრეს პროფ. მოსე გოგიბერიძემ, პროფ. კონსტანტინე კაპანელმა, დოც. ვ. კაკაბაძემ, დოც. სერგი ჭილაიამ. იმსჯელათ თვით კონსტანტინემაც. ოფიციალური ხელს უწყობდა მწერლის სახელის პროპაგანდას, რათა იგი მასების ცნობიერებაში საბჭოთა მწერლად დამკვიდრებულიყო... სხვათა შორის გრიგოლ რობაქიძეს „ბელადი“ არარაობად მიაჩნდა“ (სიგუა, 2003, გვ. 222-223).

ამასთანავე აღსანიშნავია, რომ იმ საბედისწერო რეჟიმის კონტექსტით, დღეს სულ სხვაგვარად „იკითხება“ ეს ნაწარმოები. „საერთოდ მწერალი ემოციური, სუსტი არსებია. იგი იოლად ემორჩილება განკარგულებას... დღევანდელმა მკითხველმა უნდა იცოდეს, მაშინდელი პოლიტიკის ენაზე „უპარტიო მწერალი“ ნიშნავს ნამდვილ მწერალს...“ (ბაქრაძე, 2004, გვ. 49-50). სწორედ კონსტანტინე გამსახურდია იყო მეტ-ნაკლებად „ნამდვილი მწერალი“ (თუმცა „ბელადი“ მაინც რჩებოდა მის ყველაზე დიდ კომპრომანტად... ქ.ე.), რომელიც „რეაქციონერ-შოვინისტად თუ ანტისაბჭოთა მწერლად“ მიაჩნდათ კომუნისტური პარტიის ლიდერებს*** თუ პარტიის აქტივისტებს, ასევე მას „შავი ჩოხის ტრადიციების“ დამცველადაც თვლიდნენ... გამსახურდიას თავზე წარმოშობილი „შავი ღრუბელი“ მხოლოდ ნაწილობრივ გაფანტა „ბელადის“ გამოსვლამ, მაგრამ მოგივანებით ის კვლავ მოექცა „არასასურველ და მავნე მწერალთა რიგებში“ „მავნე წიგნის“ (იგულისხმება მისი „ნოველები“) გამოსვლის გამო. ამიტომაც „საქ. კპ(ბ) ცენტრალური კომიტეტის ბიურომ განიხილა რა ამ წიგნის გამოცემის საკითხი, სასტიკად დაჰგმო იგი და შეაჩერა მისი გავრცელება („ლიტერატურა და ხელოვნება“, 1947 წ., 20.09). ხსენებულ დადგენილებაში ეს წიგნი კაცთმოყვარეობის გრძნობის გამჩაღებელ წიგნად იქნა გამოცხადებული... სულ ხუთიოდე წლის მერე მას ისევ გაკიცხავს საქართველოს კპ ცკ-ის ახალი პირველი მდივანი აკაკი მგელაძე. საქართველოს კპ(ბ) XV ყრილობაზე იგი

* „ლიტერატურული საქართველოს“ 1940 წლის 12 იანვრის ნომერი პრალამენტის ბიბლიოთეკის არცერთ ფონდში არ აღმოჩნდა. ამიტომაც ა. ბაქრაძის „გადარჩენიდანაა“ ეს ციტატა. – ქ.ე. ბაქრაძე, 2004, გვ. 360).

** რომანის გამოცემის დრო დაამთხვიეს 21 დეკემბერს, სტალინის დაბადების დღეს. მაგრამ ამჯერად ეს თარიღი დიდმნიშვნელოვანი იყო – ბელადის სამოცი წელი უსრულდებოდა. მწერალს მიზნად დაუსახეს ბელადის ქართული და კავკასიური პერიოდების პოეტიზირება“ (ს. სიგუა, „მარტვილი და ალამდარი, ტომი პირველი, 2003 წ., გვ. 222).

*** საქართველოს კპ ცკ მდივანი კანდიდ ჩარკვიანი მეტად აქტიურად ერეოდა მწერლობის საქმეებში და ყველას „კომუნისტური პრინციპულობით“ ტუქსავდა. 30-იანი წლების ბოლოს იგი დასცინოდა კოლაუ ნადირაძეს, კონსტანტინე ჭიჭინაძეს, კონსტანტინე გამსახურდიას (ა. ბაქრაძე, მწერლობის მოთვინიერება, 2004 წ., გვ. 144).

იტყვის: „...მწერალ გამსახურდიას მიერ საქართველოს იდეალიზაცია გამოხატულებაა ბურჟუაზიული ნაციონალიზმისა... გამსახურდიამ ძირეულად უნდა გარდაქმნას თავისი ლიტერატურული მოღვაწეობა. მან უნდა წეროს ხალხისათვის ვინაიდან ჩვენს ქვეყანაში ლიტერატურა საერთო-სახალხო, საერთო-სახელმწიფოებრივი საქმეა. თუ არა და ხალხი მას იცნობს“ (ბაქრაძე, 2004, გვ. 148-150).

ასე რომ – კ. გამსახურდიას „ფიზიკურად გადამრჩენმა წიგნმა – „ბელადმა“ დროთა განმავლობაში, სულ რაღაც შვიდიოდე წელში, სრულიად დაკარგა თავისი ძალისხმევა და მწერალი კვლავ განკითხვის ობიექტად იქცა (კონსტანტინე გამსახურდიას თითქოს ყოველთვის თან სდევდა ამგვარი ბედისწერა – ქ.ე.).

ეგებ იმიტომაც, რომ „ქართული სტალინიადა“, * სტალინის ქართული ფესვების მიუხედავად, ჩვენი მწერლობისათვის მაინც „იდეოლოგიურ ხარვეზს“ წარმოადგენდა და ყოველგვარ მხატვრულ ღირებულებას მოკლებული იყო კონკრეტულ „სახელთა“ გათვალისწინებითაც... მაგრამ უნდა გავითვალისწინოთ ის გარემოებაც, რომ კ. გამსახურდია „ბელადის“ იძულებით წერის დროს, სოცრეალიზმის მარწუხებში მოქცეული, ცდილობდა ეპოვა რაიმე მხატვრული ფორმა, რომ მარტოდენ საკულტო რიტუალით არ დაემძიმებინა თავისი სიტყვა. რადგან „ბელადების“** სოცრეალისტური ფერწერული პორტრეტის შესრულებისას მხატვარი შეზღუდულიყო. იგი ისევე უნდა დამორჩილებოდა მკაცრად განსაზღვრულ მყარ ესთეტიკურ კანონებს, როგორც ხატმწერი. ვერც ლიტერატურაში გადაუხვევდა სოცრეალისტი მწერალი სოცრეალისტური კანონისაგან, რომლითაც მკაცრად იყო განსაზღვრული ბელადის კანონიკური სახის ძირითადი მახასიათებლები“ (გაფრინდაშვილი, 2010, გვ. 79).

ამ პოლიტიკურ-მხატვრულ ბიოგრაფიაში კი კონსტანტინე გამსახურდიამ ბელადის სიყრმისა და ახალგაზდობის პერიოდი აირჩია და „რომანტიკოსი მეოცნებისა“ თუ „მემზობის“ სახე შექმნა. ამიტომაც, რაღა თქმა უნდა, გამოტოვა ყველა ის სახასიათო შტრიხი, საბოლოო ჯამში „სწორუპოვარ საკულტო პიროვნებას“ რომ აყალიბებს. გამსახურდიასეული სოსო ჯულაშვილი (როგორც ადრეულ ბავშვობაში ასევე ყმაწვილობისას) მძაფრი პატრიოტული სულისკვეთებითა და უჩვეულო თანაგანცდითაა გამორჩეული, რაც პირველივე ფურცლებიდანვე შეიგრძნობა. ამიტომ ავტორი „დიდ ბელადს“ დაბადებიდანვე თავისუფლებისმოყვარეს წარმოიდგენს, რომელსაც აკვნის არტახებიც კი სძაგდა. ფეხსაც ზღაპრული პერსონაჟებისა და მითოლოგიური გმირების სადარად აადგმევინა მას და ყოვლისმომცველ, წამლეკავ „სიდიადესაც“ ერთგვარად იწინასწარმეტყველებს უფლისა არაბულის დალოცვით: დადგა ბიჭი, ხე წაიქცა“ („ბელადი“, 1939 წ., გვ. 20).

მაგრამ თავისუფლების საპირწონედ არც „ბავშვური შიმშილი“ გამორიცხა ავტორმა – იქნებოდა ეს „მამალი ინდოური“, „კატის ელვარე თვალები“, „ქოფაკის ყმული ღამდამობით“, „ვირის უეცარი ყროყინი“... თუმცა, ამ გამძაფრებულ ემოციათა კვალდაკვალ, პატარა სოსოს უჩვეულო თანადგომის უნარი გააჩნდა და სულიერ მხნეობას მას, ყველაზე რთულ თუ გაუსაძლის პირობებში, მამის შეგონება მატებდა: „რაინდები არა სტირიანო“ („ბელადი“, 1939 წ., გვ. 34). ამგვარი არაერთი ხელოვნური ილუსტრაციითაა გაჯერებული სტალინის ბავშვობა თუ ყრმობა – გამსახურდიასეული თვალსაწიერით: ის ხან „დეცების შემშუსვრელ რაინდადა“ წარმოდგენილი, ხან კი „ამირანთანა“ გაიგივებული. თუ მივყვებით ამ უჩვეულო თხრობას წარმოსახვათა ლაბირინთში აღმოვჩნდებით; „ეზოში ერთი ლოდი გდია... ეს ლოდი როდია, არამედ კავკასიონის ქედი. გუშინ ამ ქედზე თოკით მიაკრეს სოსო მეზობლიანთ პეტამ და გვიმ. სოსო ის ამირანია, სწორედ იგი, რომელმაც ღმერთს ცეცხლი მოსტაცა თურმე კაცთათვის“ („ბელადი“, 1939 წ., გვ. 29). ძალიან მარტივი ქვეტექსტია. ეს „მითოლოგიური ცეცხლი“ მომავალში „საბჭოთა სამოთხის“ ნათებად უნდა ქცეულიყო სტალინის ხელში. ამავე მიზანს ემსახურებოდა „მეფე ერეკლეს ჰეროიკული ლაშქრობებით“ მონუსხვაც, რო-

* ა. ბაქრაძე, „სტალინიადა“ (ჩანაწერებიდან), თხზულებანი, ტომი III, 2004 წ., გვ. 346-352.

** საგულისხმოა ისიც, რომ თავად სტალინს სრულიად არ მოეწონა საკუთარი „მითოლოგიზირებული მითოლოგია“ – ქ.ე.

მელსაც, გარდასულ საუკუნეთა ისტორიული ვნებათაღელვით შეპყრობილი, მიხა ქილიფთარი* აზიარებდა. „მიხა ქილიფთარს შვილები არ შერჩა, საკუთარი იდეების გამგრძელებლად რომ აღეზარდა რომელიმე მათგანი... ყველა გაურბოდა მიხა ქილიფთარს, ხოლო პატარა სოსოს მუდამ ჰყოფნიდა მოთმინება, მთელი საათობით მოესმინა მისი ბუნდოვანი ქადაგებანი საქართველოს ისტორიიდან, მითოლოგიიდან, ძველი მწერლობიდან... მიხამ უწინასწარმეტყველა სოსოს: უთუოდ დიდი სარდალი გამოხვალ. ოღონდ ეს იყო ერთი პირობა დაუთქვა უცილო: ახლავე შეისწავლე ისტორია... მიხა ქილიფთარი ამ უსაკო ვუნდერკინდის ძალმოსილებას ამიტომაც წაეპოტინა“ („ბელადი“, 1939 წ., გვ. 44-49).

„ვუნდერკინდად სახელდებული მომავალი ბელადი“ ამ ნაწარმოებში განუზომელი შემწყნარებლობითაცაა წარმოჩენილი, რომლისთვისაც არ არსებობდა არავითარი სტიგმა. თუმცა, ამგვარი „ხედვა“ სრულიად ამსხვრევდა და ალღობდა „საკულტო ფიგურის“ მონუმენტალურ სახეს. ეს ხაზი განსაკუთრებით აქცენტირებულია ერთ-ერთ თავში – „კეთროვანი“. კეთროს გამორიდებულ, ყველასგან გარიყულ მენახშირესთან „გიორგანთ მიწურში“, მხოლოდ სოსომ გაბედა შესვლა, დახმარების ხელიც გაუწოდა და ფანდურზე დამღერებთაც მოინუსხა. აქვე ძალიან საინტერესოა ერთი გარემოებაც, ბელადის საყმაწვილო პერიპეტეებს თან ერთვის „ხევსურული საგაც“ – შესატყვისი ტრაგიკული „აკორდით“, რითაც გამძაფრებულია ცხოვრების ბედუკუდმართობა, რაღა თქმა უნდა, სოციალური აქცენტებით. მაგრამ უფრო მეტი გამომსახველობისათვის, კონსტანტინე გამსახურდია სიკვდილით დასჯის* მიზანსცენასაც მიმართავს; უდანაშაულო მამუკა არაბული „თოკმაც კი იპატია“ და პირველი მცდელობისას სიკვდილს გადაურჩა, მაგრამ „ნაყაჩადარმა – ნიკალა ჯალათმა“ არ დაინდო...

რეჟიმის კაცთმოძულეობა, სისატიკე ერთგვარი „ბოლო წვეთად“ ექცა ყმაწვილ სოსოს. ამიტომაც გაეცალა „ბავშვობის ქალაქს“ არაბულთა საგვარეულოდან გადარჩენილ – ძმადნაფიც გაგასთან ერთად და ტიფლისისაკენ გაემართა. ამ აზრთაწყობითა და პათოსით ასრულებს ავტორი ტრილოგიის პირველ წიგნს.

თუ დავუკვირდებით, ერთი შეხედვით, ეს ნაწარმოები სოცრეალიზმის „კანონიკისთვის“ უნდა „მოერგო“ კონსტანტინე გამსახურდიას და თან ამასთანავე, საკუთარი ხელწერისათვისაც არ უნდა ეღალატა. ალბათ, ამან განაპირობა გარკვეული პერსონაჟების „შავ-თეთრ“ ჭრილში განთავსება. ქრესტომათიულად ამ ნაწარმოებში ცხოვრებისგან დაჩაგრულები გაცილებით კეთილშობილები არიან – თავიანთი უბრალო წარმომავლობის მიუხედავად, ვიდრე ჩინოვნიკები თუ თავადები (მაგალითისათვის – სოსოს თანატოლი თავადისშვილის თამაზ ამილახვრის „უღირსი ქმედებანიც“ კი კმარა...).

ამასთანავე „ბელადში“ თავს იჩენს „დიდოსტატის მარჯვენიდან“ მელანშეუმრობელი პერიფრაზებიც, ყურისმომჭრელი არქაიზმები თუ სახისმეტყველებითი ჩანართები, რაც აშკარა წინააღმდეგობაში მოდის იდეოლოგიურ პათეტიკასთან“.

ამ თვალსაზრისით ყველაზე გამორჩეულია ნაწარმოების ერთ-ერთი თავი – „სიტყვა ქვასაც ჰგავს“;*

„სიტყვა უცნაურია, ბგერების შერჩევითაც ზოგი, ხანდახან სიტყვა არც სახიანია, არც აზრიანი, არც სარწმუნო და არც არსებული, მაინც გაგვახარებს, გვაწყენინებს, ან გაგვაცინებს.

მართლაც და რას არ ჰგავს სიტყვა? ყველა საგანს ამ ხმელის პირზე, ყველას, რასაც კი თავათ მისწვდება ხოლმე.

სიტყვა ქვიშასაც ჰგავს ხანდახან...

* „პავლე ინგოროყვააო, დაბეჯითებით ამტკიცებდნენ, მიხა ქილიფთარი პავლეს გულისხმობსო...“ რ. ჩხეიძე, ბედი პავლე ინგოროყვასი, 2003 წ., „ლომისი“, გვ. 444.

* ჩამოხრჩობის მიზანსცენა ილიას „სარჩობელაზედ“ ალუზიას ბადებს – მხოლოდ ერთი შეხედვით, მაგრამ ძმაფრ მხატვრულ დირებულებას მოკლებულია – ქ.ე.

* „სიტყვა ქვასაცა ჰგავს...“ „ბელადი“, 1939 წ., გვ. 115-10.

ხან მიწასა ჰგავს სიტყვა...

ხანაც ელვასა ჰგავს სიტყვა...

სიტყვა ზღვასა ჰგავს და წყლის ნამცვრევსაც...

ზოგი სიტყვა სპეტაკია და პატიოსანი როგორც ლოპოტოს მარმარილო.

ზოგი რომანტიულია და ცისფერი, როგორც თემამის ქვა, ზოგი გელათიც გრანტივით ყრუ და უსახო, ზოგსაც ისეთი ხატოვანება დაყოლია გაჩენის დღიდან, როგორც ბოლნისის ტუფს ატყვია ხოლმე... ზოგიც... ზოგიც კაჟის ნამსხვრევივით გლისპია გარეგნულად სლიპი და ცივი, მაგრამ ხანძრებით ორსულია, იგიც და მასშიაც ცეცხლი სთვლემს გაუმხელებელი.

ასეთი სიტყვა უცდის ხოლმე თავის დამკვეთს“ („ბელადი“, 1939 წ., გვ. 118).

კ. გამსახურდია „სიტყვის მაგიასთან“ ამგვარი თავისშექცევითა თუ სიტყვასთან მეტაფიზიკური წილნაყარობით, სწორედ რომ „მხატვრულ ბურუსს“ წარმოშობს და მთელი სიცხადით გვაგრძნობინებს „პყრობილი ავტორის“ დაგმანულ თავისუფლებას“.

აღბათ ამიტომაც შექმნა „სიტყვათმეტყველების“ ამგვარი „კანონიკა“, რომ როგორმე თავი დაეღწია „ბელადის“ დამთრგუნველი ფორმატისაგან და საკუთარ მკითხველთან თუნდაც წამიერი განაპირებულიყო სიტყვათა „ვირტუოზული სიმფონიით“.

არადა, ტოტალიტარული რეჟიმის თანმდევი პროცესი ხომ სწორედ „მხატვრული სიტყვის დატუსაღება იყო“, რათა მასში მხოლოდ მმართველი პარტიის სულისკვეთება გამოკვეთილიყო. რადგან სიტყვა, აზრი და ფიქრი „იმ დროს“ მარტოოდენ კონკრეტულ კალაპოტში „მიედინებოდა“ და მხოლოდ „დიდ იდეებს“ თუ „ბელადთა ცხოვრებისეულ მიზანსცენებს“ უნდა გამოეწვია „იდეოლოგიური აზვირთებანი“, რისი გათავისებაც ძლიერ უჭირდა კონსტანტინე გამსახურდიას. ის კი არა, მას იმდენად „ემხელებოდა“ ბელადის მხატვრული სახის შექმნა, რომ გამიზნულად შეაჩერა ყურადღება ჯერ კიდევ სოსო ჯულაშვილად სახელდებულ სტალინზე, რათა ერთგვარად გამოგვნიოდა ტოტალიტარულ საკულტო მაგიას და ემოციური აქცენტი საყმაწვილო ლექსების ავტორზე – სოსელოზე* გადაიტანა. მაშინ როცა, ამ „დაკვეთილი ნაწარმოებით, ავტორს სწორედაც რომ ტოტალიტარული რეჟიმის იდეოლოგიური მუხტის გამმაფრება ევალებოდა.

ამას თავად კონსტანტინე გამსახურდიაც გრძნობდა, ამიტომაც „ბელადის“ მისეული აღქმა სრულიად არ ესიტყვებოდა ნაწარმოების აზრთაწყობას: „ამ გიგანტური პიროვნების მხატვრული განსახიერებით მე მინდა ვაჩვენო ჩვენს ახალ თაობას, თუ ვისგან ისწავლონ კეთილშობილი შრომა, თავგანწირული ბრძოლა, სულიერი რაინდობა, ხალხის სიყვარული და ვაჟკაცობა“ ბაქრაძე, 2004, გვ. 360). ყოველ შემთხვევაში, ამგვარი გეზით ცდილობდა, რომ, როგორმე გადაეფარა ის „მხატვრული ბურუსი“, რომელშიც ჩაიკარგა დიდი ბელადის სწორუპოვრობა.

გამოყენებული ლიტერატურა:

ბაქრაძე, ა. (2004). „გადარჩენა“. თხზულებანი, ტომი III, თბილისი: „ნეკერი“, „ლომისი“.

ბაქრაძე, ა. (2004). „მწერლობის მოთვინიერება“, თხზულებანი, ტომი III, თბილისი: „ნეკერი“, „ლომისი“.

ბაქრაძე, ა. (2004). „სტალინიად“, თხზულებანი, ტომი III, თბილისი: „ნეკერი“, „ლომისი“.

გამსახურდია, კ. (1940). „ბელადი“, ტრილოგია, წიგნი პირველი, თბილისი, სახელგამი.

გაფრინდაშვილი, ნ., მირესაშვილი მ., წერეთელი ნ. (2010). სოცრელისტური რეალიზმის თეორიული ისტორია (ქართული ლიტერატურის მაგალითზე), წიგნი I, სოციალისტური რეალიზმის იდეურ-ესთეტიკური თავისებურებანი, თბილისი: „ნეკერი“.

სიგუა, ს. (2003). მარტვილი და ალამდარი, ტომი პირველი, თბილისი: თბილისის უნივერსიტეტის გამომცემლობა.

ჩხეიძე, რ. (2003). „ბედი პავლე ინგოროყვასი“, თბილისი: 2003. „ლომისი“.

* სტალინის საყმაწვილო ლექსები: „და იმედები მიღორმინდება“, „დილა“, „რაფიელ ერისთავს“, „მთვარეს“, „შხამით აღსავსე ფიალა“, „ილია ჭავჭავაძეს“, „მოხუცი ნინიკა“, „მორჩილი (მარადიულზე ვისაუბროთ)“.

References:

- Bakradze, A. (2004). "Gadarchena". Tkhzulebani, T'omi III. ["Salvation". Works, Volume III]. Tbilisi: "Nek'eri", "Iomisi".
- Bakradze, A. (2004). "Mts'erlobis Motviniereba", Tkhzulebani, T'omi III. ["Taming the Literature", Works, Volume III]. Tbilisi: "Nek'eri", "Iomisi".
- Bakradze, A. (2004). "St'aliniada", Tkhzulebani, T'omi III. ["Staliniada", Works, Volume III]. თბილისი: Tbilisi: "Nek'eri", "Iomisi".
- Chkheidze, R. (2003). "Bedi P'avle Ingoroq'vasi". ["Fate of Pavle Ingorokva"]. Tbilisi: "Iomisi".
- Gamsakhurdia, K. (1940). "Beladi", T'rilogia, Ts'igni P'irveli. ["Father Of The People", Trilogy, Book I]. Tbilisi: "Sakhelgami".
- Gaprindashvili, N., Miresashvili & Ts'ereteli. N. (2010). "Sotsialuri Realizmis Teoriuli Ist'oria (Kartuli Lit'erat'uris magalitze), Ts'igni I, Socialist'uri Realizmis Ideur-estet'ik'uri Taviseburebani. ["Theoretical History of Social Realism" (on the example of Georgian Literature), Book I, [ideological and aesthetic peculiarities of Social Realism]. Tbilisi: "Nek'eri".
- Sigua, S. (2003). "Mart'vili da Alamddari", T'omi P'irveli. ["Martyr and Flag-bearer", Volume I]. Tbilisi: publishing house of Tbilisi University.